Nro. 94.

DZIENNIK
PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW W LWOWIE.

Dnia 25go Kwietnia 1795.

Gazety.

ANGLIA.

Z Londynu dnia 27. Marca.

Dnia 24. w Izbie niżſzey uczynił P. *Fox* ważny wnioſek: aby *Stan Narodu był wzięty na rozwagę.* Jego mowy i odpowiedzi Pana *Pitta* iſtotna treść ieſt godna uwagi. „

„ Aczkolwiek , mówił P. *Fox*, mało mam nadziei otrzymania ſkutku mey mowy , chcę atoli ieſzcze raz ſię odważyć odkryć niebeſpieczeńſtwo , w którém ſię *Anglia* znayduie, dla oſtrzeżenia teyże. Już w Roku 1777. w czaſie woyny *Amerykańſkiey* czyniłem podobny wnioſek w tedy , gdy woyſko naſze w *Saragota* muſiało ſię poddać; ale moment teraźnieyſzy ieſt nierównie niobeſpieczníeyſzy nad ówczeſny. Niebeſpieczeńſtwo to nie pochodzi bynaymniey z Sentymentów *Angielſkiego* ludu, ten bowiem ieſt do Króla Konſtytucyi, i praw ſzczerze przywiązanym ; lecz z narzekania coraz bardziey ſłyſzeć ſię daiącego : że *Izba niżſza* Parlamentu nie zawiera w ſobie rzeczywiſtey Reprezentacyi ludu , i że Konſtytucya *Angielſka* w teoryi doſkonała, lecz w praktyce i pod teraźnieyſzą Adminiſtracyą aż nadto ieſt zepſuta, która w teraźnieyſzey woynie ani ſprawiedliwey, ani oznaczonego celu nie maiącey traci niezmierną ſummę pieniędzy, i rozlewa krew *Brytannów*. —

Tu Pan *Fox* rozſzerzył ſię był w ſwey mowie o źrzódłach pieniędzy i ludzi potrzebnych do woyny , rękodziełach, handlu i ludności, o zaſadach prowadzenia teraźnieyſzey woyny!, tudzież o tera-

raźnieyſzym krytycznym ſtanie *Irlandyi*, zkąd okazywał potrzebę zaſtanowienia ſię i roſtrząśnienia ściſłego ſtanu, w którym ſię Naród Angielſki znayduie.

„ Podług nayletſzey kalkulacyi, mòwił, w mieſiącu Wrześniu ſtrata *Angielſkiego* woyſka wynoſiła do 26,000. ludzi, która daleko ſię większą okaże, gdy owi policzeni zoſtaną, którzy po koloniach, w woyſku, i fortecach naturalną pomarli śmiercią, lub chorobą zgładzeni, i ranieni, albo też w niewolę wzięci byli. Nad to wiadomo ieſt: że w oſtatniey kampanii po nad 60,000. *Angielſkiego*, i koalicyinego woyſka w niewolę ſię Francuzóm poddać muſiało Jak ta ſtrata niezmierna przez nowe rekrutowania może bydź zaſtąpiona nie poymuię wcale. Spoyrzenie na naſze finanſe ieſt okropne. Nowe długi tak ufundowane iako też i nieufundowane do 70. mill. wynoſiły, a teraz ieſzcze lud ma do płacenia roczney taxy ſtałey 3. mill. włożony na ſię ciężar. To zaś ieſt rzecz nayſmutnieyſza, że źrzódła, z którychby ta opłata była czyniona ſą wyniſzczone. W roku 1793. za mniey iak 4. milliony wywieziono towarów Angielſkich, aniżeli w roku poprzedzaiącym.

Han-

Handel albowiem ustaie a assekuracya niezmiernie idzie w gòrę. Mnóztwo towarów, któreby do *Hiszpanii i Portugalii* były odeszły, dla wielkiey ceny assekuracyi, która pierwey po 1½. procentu opłacać się zwykła była, udały się do innych mieysc opłaciwszy assekuracyę po 10. procentu.

Pomocy od naszych Alliantów spodziewać się nie można. Owe 4. mill. dane dla *Austryi* za zgubione maią się poczytać.

I *Hiszpania* iest wyniszczona tak, że bez subsydyów nic nie będzie mogła podiąć. Słowem W. *Brytania* sama w tey woynie za wszystkich czynić będzie opłatę. — Potém zastanawiał się P. *Fox* nad postępowaniem Ministrów z Mocarstwy neutralnemi twierdząc: że wykroczyli przeciw prawu Narodów chcąc ich przymuszać do woyny. Spuścili w prawdzie z tonu swego roskazuiącego względem *Ameryki*, i za szczęśliwych maią się ieszcze poczytać, że mogli wywikłać się Traktatem, którym przyrzekli iey nadgrodzić wszystkie poczynione szkody.

W powszechności zamiar teraźnieyszey woyny iest zawiły, i nie pewny. Możnaby ieszcze było się na nią zgodzić,

gdy-

gdyby, iak przyſtało na Naród wſpaniałomyślny, kochaiący ſprawiedliwość, iakim ieſt Naród Angielſki; podbicia były czynione imieniem *Ludwika XVII.* Lecz *Conde i Valenciennes* dla Ceſarza, a wyſpy *Indyi Zachodniey* dla Króla *Angielſkiego* były odebrane. Sami nawet *Royaliści*, którzyby w tym razie chętniey pod chorągwią naſzą byli walczyli, odſtąpili nas, ponieważ w poſtępowaniu tak oboiętném odkryli zamiar podzielenia *Francyi* ieśliby zwyciężona zoſtała. —

Jak źle woyna prowadzona była, ztąd ſię okazuie: ponieważ w czaſie woyny *Amerykańſkiey* przez wſzyſtkie przeciw nam ſkombinowane potencye tylko 499. okrętów było zabranych. Francuzi zaś pod czas oſtatniey tylko kampanii 860. okrętów nam ſchwytali.

Hollandya także była przymuſzona do woyny, a Stany *Fryzyi* iuż dawno nakazały były publiczne do Boga modły, aby ich uwolnił od woyny, do którey winą ſąſiadów wciągnieni byli. —

Nakoniec mówił Pan *Fox* o teraźnieyſzym ſtanie *Irlandyi.* Bez tego ziednoczonego Króleſtwa nie może W. *Brytannia*, ani bydź beſpieczną w czaſie pokoiu

koiu, ani w czasie woyny szczęśliwą. Wszakże *Irlandya* bardzo wspaniale i hoynie wsparła nas pieniędzmi i ludźmi, a ledwie co te wielkie ofiary zostały uczynione, aż natychmiast udaremnił Minister nadzieie cnych *Irlandczyków*, których 3. części są Religii Katolickiey, i złamał przyrzeczenie udzielenia im wszelkich politycznych praw i wolności.

Pana Grafa *Fitzwilliam* ów lud adoruie, a tego Ministrowie ztamtąd odwoluią. Cały błąd i wina zostaie w Ministrach *Angielskich*. Wszystko wziąwszy razem, każdy się przekonać może: *że naypotrzebnieyszą iest rzeczą zastanowienie się z uwagą nad stanem Angielskiego Narodu.* „

Pan *Pitt* dziwił się nad swoim przeciwnikiem, lecz mu słuszności w niczém nie przyznał. Zalił się, że poróżnienia zaszły w *Irlandyi*, lecz twierdził, że przyczyną tego nie iest Administracya *Angielska*. Ubolewał nad tém, że woyna teraźnieysza tak wiele krwi i pieniędzy kosztuie, lecz to nie inaczey w woynie każdey bydź zwykło.

Na

Na wſzyſtko iuż dawno odpowiedziano i udecydowano. — Ciężar, który dla teraźnieyſzey woyny włożony ieſt na lud, ſtarano ſię ile możności zmnieyſzyć, — a wſzyſtkie ważne okoliczności ſtanu Narodu ſię tyczące Finanſe, — Handel, — Soiuſze, — iuż dawno były rozważane, i w dobrych znayduią ſię ręku. Ubolewać w prawdzie można, że tak wiele żołnierzy za ſwą Oyczyznę ginąć muſi, ale tego nie można odmienić. Ubolewanie ieſt teraz zapóźne, potrzeba część iedną za całość drugiey ofiarować, i zaſtanowić ſię także nad ſtratą nieprzyiacielſką, a z dwóch nieſzczęść mnieyſze obierać należy.

Jeżeli ſię handel zmnieyſza, toć to ieſt nieuchronnym wypadkiem każdey woyny. Pomoc *Auſtryi* ieſt zabeſpieczona dla zatamowania i położenia granic potędze *Francuzów*, i dla złamania nakoniec iey zupełnie. — Ta woyna nie ma za zamiar zdobyczów, lecz właſną obronę naſzą, a wyſpy Francuzkie w *Indyi Zachodniey* tymczaſem ſą wzięte dla nadgrodzenia ſobie koſztów woiennych. — Nie powinno to nikogo dziwić: że Francya na morzu ma przemagaiącą potęgę, gdyż wſzyſtkie rodzaie okrętów zamienia-

ła

ła w Liniowe okręty i Kapry. — Słowem woyna musi bydź popierana, a ieśli teraźnieysi Ministrowie nie są zdolni do iey prowadzenia, toć niech będą złożeni, a obrani inni na ich mieysce. — „

Pan *Wilbeforce* był za stroną Pana *Fox*, i z wszystkich teraźnieyszych okoliczności wnosił, że teraz iest nayzręcznieysza pora negocyowania względem pokoiu. Nakoniec przyszło do wotowania nad wnioskiem Pana *Fox względem rostrząsania Stanu Anglii* i ów wniosek 219. głosami przeciw 63. odrzucony został. —

(*z Dodatkiem.*)

DODATEK
DO DZIENNIKA Nro 94.

Cyrkularz od C. K. Rządów Kraiowych.

Pod dniem 6. Marca. Przypisuie następuiące prawidła co do urządzenia Sądów mieyscowych.

1.) Każde *Dominium* obowiązane iest dać na nowo deklaracyę do 1. Maia urzędowi Cyrkularnemu: czyli chce delegować prawo sądzenia za mierną od Cyrk Urzędu wymierzyć się na wszystkie Dominia maiącą opłatę bliskiemu magistratowi, czyliteż chce ustanowić własnego Justycyaryusza examinowanego i od Król. Appellacyi approbowanego naydaley do 1. Października r. b.?

2.) Jeżeli Dominium nie dopełni tego obowiązku, i albo do 1. Maia r. b. nie przyszle deklaracyi swoiey: czyli do delegacyi chce przystąpić lub nie? albo właściwego Justycyaryusza do 1. Października nie ustanowi, i z tém się w Cyrk. Urzędzie nie wylegitymuie, i potwierdzenia nie odbierze; policzone będzie między deleguiących, i wypadaiąca nań opłata będzie wymagana, a iego pod-

poddani przez lat 6. bezporządnie po sobie następuiących pod Sądową władzę naybliższego *Magistratu* będą podpadać.

3.) Opłata do Sądu mieyscowego, (która iednak nigdy kosztów na utrzymywanie właściwego *Justyciaryusza* potrzebnych wynosić nie będzie) aż po nadeszłych deklaracyach wszystkich *Dominiów* będzie ułożona, i wszystkim *Dominiom* ogłoszona zostanie, a poddanym sprawiedliwość bezpłatnie sprawowana będzie.

4.) Aż po upłynionych 6, latach dopiero nowa deklaracya od Dominiów będzie wymagana, a wtedy znowu im zostanie wolno: albo przystąpić do delegacyi władzy Sądowey Magistratowi, albo ustanowić własnego *Justyciaryusza*.

5.) W tym tylko przypadku mogłoby nastąpić wyięcie, gdyby *Dominium* iakie mogło dostatecznie okazać: że delegowany *Magistrat* względem iego poddanych obowiązków swoich niedopełnił. I w takowym razie podług dowodów przywiedzionych od żalącego się Dominium, przed upłynieniem nawet lat 6. mogłoby mu bydź dane zezwolenie ustanowienia właściwego Justyciaryusza.

Ro-

Rozmaite wiadomości.

I. Magiſtrat Miaſta *Lwowa* wiadomo czyni JJ PP. Hieronymowi i Jozefowi *Ghislau one* kupcom *Warſzawſkim* : że JP. Michał *Korczak Korytyńſki* przeciw nim podał żałobę względem zapłacenia 5000. Zł. Pol Sąd uſtanowił JP. Adwokata *Frank* Kuratorem na ich koſzt i niebeſpieczeńſtwo, z ktorym proceſs roſpoczęty i ſkończony zoſtanie. Upominaią ſię więc, aby na dzień 30. Czerwca, albo ſię ſami ſtawili, albo uſtanowionemu Pełnomocnikowi przeſyłali dowody, które za nayſkutecznieyſze do ſwey obrony oſądzą.

II. Magiſtrat Miaſta Brodów cytuie wſzyſtkich, którzy iaką bądź pretenſyę do ſukceſſyi tamecznego kupca *Mendla Byk* maią, aby iako formalną żałobę na przeciw uſtanowionemu Kuratorowi Maſſy JP. Tomaſzowi *Szaniawſkiemu* na dzień 15. Październikа Roku 1795. podawali tém nie zawodniey, ponieważ po terminie owym, taż pretenſya odrzucona zoſtanie.

III. Dnia 28. Kwietnia r. b. w Kancellaryi tuteyſzey C. K. Ekonomiczney Dy-

Dyrekcyi u S. *Maryi Magdaleny* o 9. godzinie z rana puſzczone będą w arędę odchody Jezuickiego browaru, iako to młoto, drożdze &c. Aręda ta będzie trwała przez 3. lata. Ktoby chciał iey nabyć, a mógłby w przeciągu 6. niedziel od dnia licytacyi albo w gotowiźnie złożyć cenę oznaczoną, albo Kaucyę należytą, ma ſię na czas wſpomniony z *Vadium* 60. Zł. Ryń. ſtawić.

IV. W Kamienicy *Uranowiczowſkiey* na wielkiey *Ormianſkiey* ulicy Nro. 126. ſytuowaney od 1. Maia r. b. ieſt do naięcia mieſzkanie na dole maiące 3. izby i kuchnię. Ktoby ie chciał naiąć, ma ſię udać do *Ekonomii* miaſta *Lwowa*.

V. Dnia 7. Maia puſzczone będą przez licytacyę Dzieſięciny roczne C. K. Państwa *Kotzmanſkiego w Bukowinie*. Dnia 13. niektòre inne dochody licytowane będą w Kancellaryi tameczney C. K. Ekonomiczney Dyrekcyi.